

Til lovforslag nr. L 239. Betænkning afgivet af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 26. maj 2004

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække

(Justering af regler om plantedække og efterafgrøder m.v.)
[af fødevareministeren (Mariann Fischer Boel)]

1. Ændringsforslag

Fødevareministeren har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 29. april 2004 og var til 1. behandling den 12. maj 2004. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Fødevareudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Sammenhæng med andre lovforslag

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med lovforslag nr. L 238, forslag til lov om afgift af mineralsk fosfor i foderfosfat, som behandles i Skatteudvalget.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og fødevareministeren sendte den 21. april 2004 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 787. Den 6. maj 2004 sendte fødevareministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF, KF og KD) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (S, SF, RV og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme imod det stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget bemærker, at naturen har talt. Omfattende iltsvind er næsten en årligt tilbagevendende begivenhed, og grundvandet, vores fælles drikkevand, er truet. Det er advarsels-signaler, som ansvarlige politikere og partier ikke kan sidde overhørigt.

Derfor er det dybt skuffende, men desværre også forventeligt, at regeringen ikke alene har lavet en smal aftale om vandmiljøet, men også har lavet en aftale, som er aldeles utilstrækkelig.

Før 2001 havde Folketinget haft et grønt flertal i en menneskealder. Det grønne flertals gradvise opbygning af en solid miljøbeskyttelse svarede helt til forventningerne i langt størstedelen af befolkningen. I mange tilfælde lykkedes det også at samle tilsvarende brede miljøpolitiske flertal i Folketinget.

Vandmiljøplan:

Siden valget i 2001 er det grønne flertal i befolkningen ikke længere afspejlet i Folketinget. Det har haft store konsekvenser for miljøet. Det måske mest alvorlige brud på traditionen for samarbejde kom med regeringens nej til en ansvarlig vandmiljøplan III.

Dermed blev sluserne åbnet for endnu flere svin, mere gylleforurening, mere iltsvind, flere døde fjorde og flere ødelagte søer.

Problemet er, at miljøpolitisk stilstand ikke bare forsinker fremskridt. Mens vi forholder os passive, sker der en løbende forarmelse af dansk natur. Det er ikke blot en påstand, men en kendsgerning.

På denne baggrund fremsatte Socialdemokratiet sammen med Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten den 16. april 2004 beslutningsforslag nr. B 191 om en ny vandmiljøplan III – en ny chance til vandet og naturen. Beslutningsforslaget, som regeringspartierne sammen med Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne desværre ikke støttede, havde nedenstående hovedpunkter:

1. Reduktion af udledningen af kvælstof med 20 pct. inden 2010 ved anvendelse af generelle virkemidler, eksempelvis efterafgrøder, normnedsættelse/afgifter, bedre udnyttelse af husdyrgødningen, udtagninger til natur. Derefter arbejdes der videre med regionale virkemidler, der medfører, at udvaskningerne lever op til vandrammedirektivets målsætninger/naturens tålegrænser. Indsatsen for at nå de eksisterende kvalitetsmålsætninger skærpes, og udarbejdelsen af vandplaner og naturplaner for de enkelte områder søges fremskyndet til 2007. Amterne/regionerne skal have de nødvendige redskaber, således at vandrammedirektivet kan opfyldes.
2. Reduktion af fosforoverskud – målsætning om halvering af fosforoverskud. Der foreslås en halvering af landbrugets fosforoverskud i forhold til de 32.700 t P i 2001/2002. Der skal gennemføres en reduktion af fosforoverskuddet på 25 pct. frem til 2009. I perioden fra 2009 til 2015 sker der yderligere en 25-procents-reduktion.
3. Reduktion af fosforudledning – 50.000 ha randzoner. Der foreslås gennemført en målrettet indsats med hensyn til fosforudledningen. Det foreslås at udlægge op mod 30.000 ha 10 m dyrkningsfrie randzoner langs vandløb og søer frem mod 2009 samt yderligere 20.000 ha frem mod 2015. Randzonerne skal etableres ved frivillig brak langs søer og vandløb. For at understøtte etableringen af dyrkningsfrie randzoner ved placering af

brak indføres et MVJ-tillæg til de dyrkningsfrie randzoner, der etableres langs søer og vandløb. Randzonerne vil dels tilbageholde fosfor fra de øvrige arealer, dels beskytte brinkerne langs med vandløb og søer, hvorved udledningen af fosfor herfra reduceres. Der skal ske en styrkelse af grundlaget for at nedbringe udledningen af fosfor fra landbrugsarealer ved forskning i kortlægning af arealer med forhøjet risiko for tab af fosfor samt ved forskning, som kan styrke grundlaget for gennemførelsen af EF-direktiverne.

4. Bekæmpelse af de skadelige virkninger af ammoniakudledningerne ved indførelse af 300 m bufferzoner for alle kvælstoffølsomme naturområder, jf. Wilhjelmudvalgets anbefalinger. I alle nye stalde installerer den nødvendige teknologi til begrænsning af ammoniak- og lugtproblemer. Bekæmpelse af lugt og ammoniakfordampning skal ske sideløbende med forbedret dyrevelfærd.
5. Der bør snarest gennemføres en overordnet planlægning af det danske land med henblik på, at ca. 30 pct. af Danmarks areal i 2025 er udlagt til naturområder (§ 3-områder, skove, vedvarende græsarealer osv.). I dag er dette tal over 15 pct. Der etableres et langt større areal med våde enge. Omlægningen af EU's landbrugsstøtte vil føre til mere fokus på naturstøtte frem for hektarstøtte.
6. Der indføres »det kloge svinestop« i Danmark, indtil de regionale målplaner i vandrammedirektivet er færdige. Dette gælder i alle egne af landet, hvor det gennemsnitlige antal DE er over 1,0 pr. ha. Dermed undgår man, at offentlige myndigheder i de næste år uddeler tilladelser til udvidelser, som man på et senere tidspunkt skal købe tilbage igen.
7. Økologisk landbrug styrkes, herunder forskningen i økologisk landbrug og landbrugsprodukter. Markedsstimulering gennem en markant styrkelse af offentlige indkøb af økologiske produkter.
8. Særlig indsats for at hjælpe kvægbønder, som via køernes græsning bidrager til at vedligeholde naturen.

Kvælstofudledningerne:

Kvælstofudledningerne til vandmiljøet er hovedansvarlige for vandmiljøets dårlige tilstand,

de omfattende iltsvind og nitratforureningen af vores grundvand.

Regeringen endte med en reduktion på 13 pct. på 10 år, hvor det grønne mindretals seneste udspil under forhandlingerne var 20 pct. på 5 år.

13 pct. er alt for lidt, hvilket også adskillige eksperter har udtalt bagefter. 13 pct. er også alt for lidt, hvis Danmark overhovedet skal have nogen chancer for at leve op til vandrammedirektivets målsætninger.

Vandrammedirektivet:

I forhold til vandrammedirektivet er den seneste udvikling med en »særgruppe« bestående af Dansk Landbrug og Amtsrådsforeningen, der har lavet en aftale om at pille miljømålene ud af basisanalysen, også udtryk for en nedprioritering af arbejdet, og det er første skridt til at ville sænke miljømålene såvel for overfladevandet som for danskernes fælles ressource, drikkevandet.

For S, SF, RV og EL er det vigtigt, at målene for tilstanden af vandmiljøet i åer, søer og fjorde m.m., drikkevandet og det marine miljø tager udgangspunkt i det for naturen nødvendige og fremadrettede og ikke i bekvemme politiske målsætninger. Det er disse partiers pejlemærke både af hensyn til naturen og vandet og af hensyn til vore efterkommere.

Lovforslaget ser umiddelbart meget tilforladeligt ud, men i sidste ende er det udtryk for en utilstrækkelig indsats i regeringens vandmiljøplan og i dette tilfælde på kvælstofområdet. S, SF, RV og EL kan således ikke støtte lovforslaget.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Simut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af fødevarerministeren, tiltrådt af et flertal (V, DF, KF, og KD):

Til § 1

1) I den under nr. 6 foreslåede § 22 affattes stk. 2 og 3 således:

»Stk. 2. Oplysninger om husdyrbesætning, herunder antal dyr pr. husdyrtype, staldtype og besætningsnummer i den afsluttede planperiode, skal senest den følgende 15. oktober indberettes til ministeren.

Stk. 3. Virksomheder, der har et slutlager af anden organisk gødning end husdyrgødning, skal indberette størrelsen af dette lager til ministeren. Indberetningen for den afsluttede planperiode skal ske i gødningsregnskabet senest den følgende 31. marts.«

[Frafald af fremrykket indberetningsfrist for oplysninger om overførelser af husdyrgødning og lagre af husdyrgødning m.v.]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Efter den gennemførte høring af lovforslaget har en nærmere vurdering af de kontrolmæssige aspekter ved det nye, differentierede efterafgrødekraav bl.a. vist, at kontrollen mere sikkert kan gennemføres ved at fastlægge efterafgrødekraavet for den enkelte jordbrugsvirksomhed i et givet efterår på baggrund af oplysningerne i det seneste gødningsregnskab. Det foreslås derfor, at kravet om etablering af efterafgrøder fastlægges ud fra antallet af dyreenheder pr. ha, der opgøres ud fra summen af den mængde husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning, der ifølge det senest indsendte gødningsregnskab er udbragt. Fastlæggelsen af antal dyreenheder pr. ha vil for husdyrgødning ske efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. For anden organisk gødning vedkommende vil et indhold på 100 kg kvælstof blive sat lig med 1 dyreenhed. Med den foreslåede ændring tages der samtidig højde for de bemærkninger om kontrolgrundlaget, som Dansk Landbrug har fremført i sit høringssvar til lovforslaget.

Med den ændrede formulering af stk. 2 og 3 frafaldes den fremrykkede indberetningsfrist således for oplysninger om overførelser af husdyrgødning m.v. og for oplysninger om lagre af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning samt anden organisk gødning. Disse oplysninger afgives i stedet som en del af gødningsregnskabet senest den følgende 31. marts. Denne frist svarer for så

vidt angår husdyrgødning m.v. til de nugældende regler, mens den er ny for så vidt angår slutlagre af anden organisk gødning, da det ikke tidligere har været tilladt at opbevare denne gødningstype.

Uanset ændringen af lovforslaget vil der fortsat kunne fortrykkes oplysninger i gødningsregnskabet om mængden af kvælstof og dyreenheder i den producerede husdyrgødning.

De jordbrugere, der måtte ønske det, kan indberette oplysningerne om slutlagre og om overførelser af husdyrgødning m.v. samtidig med indberetningen af husdyroplysninger, som skal finde sted senest den 15. oktober. I så fald vil slutlagre også kunne fortrykkes for disse jordbrugere. Endelig vil der hos såvel den, der afgiver, som den, der modtager husdyrgødning, kunne fortrykkes oplysninger om de overførelser af husdyrgødning, der er indberettet senest den 15. oktober.

Jens Kirk (V) nfm. Jens Christian Larsen (V) Inger Støjberg (V) Henrik Vestergaard (V)

Christian H. Hansen (DF) fmd. Jørn Dohrmann (DF) Else Theill Sørensen (KF)

Carina Christensen (KF) Mogens Nørgård Pedersen (KD) Erik Mortensen (S)

Henrik Dam Kristensen (S) Nicolai Wammen (S) Ole Vagn Christensen (S) Ritt Bjerregaard (S)

Kristen Touborg (SF) Martin Lidegaard (RV) Keld Albrechtsen (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	55*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende L 239

Bilagsnr.	Titel
1	Hørings svar og høringsnotat
2	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Ændringsforslag fra fødevareministeren
4	1. udkast til betænkning
5	2. udkast til betænkning